

1993/94. 8. szám
A tartalomból:

Az élet ajándék, küzdeni
érte nemes küldetés

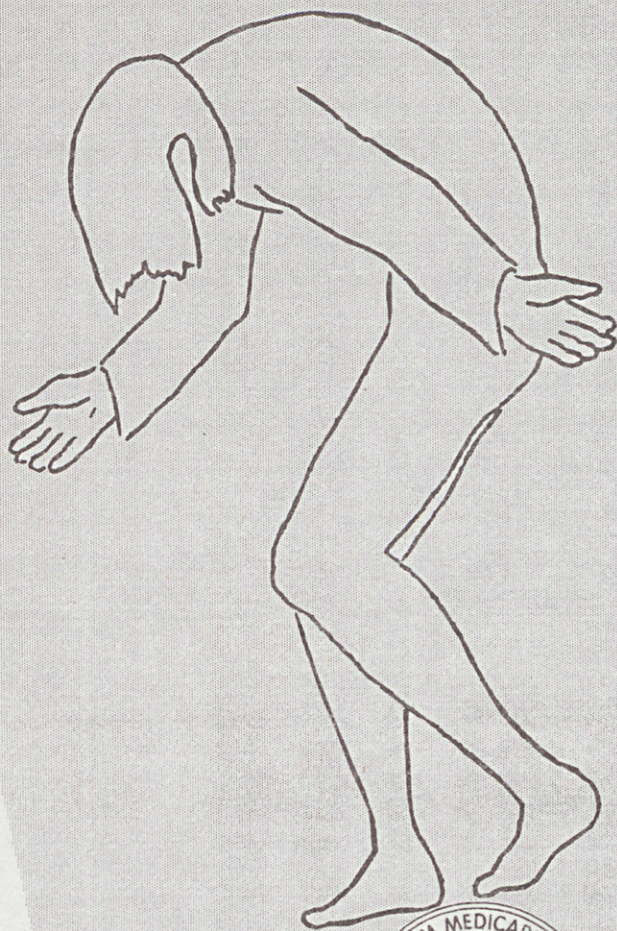
A Rektori Hivatal információi

Eredményesen pályáztak

A családok, a nők védelméért

Addig nyújtózkodj,
ameddig az ösztöndíjad ér!

Szenvedélybetegsége a mozgás

Június 1994

KÉRDŐJEL

A Debreceni
Orvostudományi Egyetem lapja

INGYENES

Az élet ajándék, küzdeni érte nemes küldetés

*Amerikai orvosdelegáció járt az egyetemen,
a teamet Göncz Árpád is meglátogatta*

A szó elszáll, a papírra vetett gondolat az egyetem vendégkönyvében maradt

A DOTE-n nem számít kuriózumnak, ha külföldiek fordulnak meg az egyetemen, vagy valamelyik klinikán. A nemzetközi tudományos és szakmai kapcsolatok gazdagságát is mutató látogatások sorából - úgy hisszük, okkal - kiemeltük egy New Yorkból érkezett nyolctagú orvosdelegáció rövid, de annál emlékezetesebb debreceni tartózkodását, amelynek harmadik napján, május 10-én Göncz Árpád köztársasági elnök és felesége is városunkba érkezett, ahol találkozott az egyetem vezetésével, megtekintette a szívsebészeti centrumot és a gyermekklinikát.

Joseph Amato, a New York-i Schneider Childer's Hospital szívsebész professzora harmadszor járt Debrecenben, ezúttal azért, hogy amerikai kollégái, közöttük a kardiológusok vezetője, Birgman professzor irányításával, magyar orvosok részvételével hat szívbeteg gyermekben hajtsanak végre korrekációs műtétet. Magyarországon évente százezer gyermekből közel nyolcszáz születik szívfejlődési rendellenességgel. Sokukat már csecsemő, vagy kisgyermek korában operálni kellene. A többéves múlta visszatekintő amerikai kapcsolat segítségére volt a DOTE-nek, és a továbbiakban is közelebb viheti a tavaly átadott, regionális feladatokat ellátó tiszántúli szívsebészeti centrumot ahhoz, hogy a térség szívbeteg gyermekeit ne kelljen kivizsgálásra Budapestre szállítani, illetve hogy a szívsebészeti centrum harmadik műtője alkalmas legyen kisgyermek- és csecsemőkori beavatkozások elvégzésére.

Az amerikaiaknak köszönhetően ennek ismét elhárult néhány akadálya. A tengeren túlról érkezett team vállalta, hogy debreceni orvosokat tanít meg, náluk már általánosan alkalmazott eljárásokra.

Mindent a szemnek...

Az Amerikai Egyesült Államokban a DOTE több szívsebész, kardiológusa vett részt gyermekszívműtéteken, az ott érvényes jogszabályok szerint azonban beteghez csak honosított diplomával rendelkező szakember nyúlhat. A debreceni orvosok értő szemlélői lehetnek az operációknak, de a gyakorlatban nem tapasztalhatták meg a fogásokat. Magyarországon elhárult előlük ez az akadály. Gyorsítja az akadályok lebontását az is, hogy a Rotary klub (amerikai képviselője, Osztroviczky Tibor is eljött Debrecenbe) a gyermekműtétekhez az Amato professzor által kiválasztott, a debreceni klinikáról hiányzó műszereket vásárolt meg, és hozott el Debrecenbe. A mintegy tízezer dollár értékű csomagot május 8-án, a DOTE nagyerdei vendégházában tartott fogadáson vette át Gergely Lajos rektor. Az adomány a közös, debreceni műtétek után a klinikán marad, itt szolgálja tovább a betegek gyógyulását. A kelet-magyarországi szívsebészeti centrum létrejötte irányába mutat az is, hogy a gyermekkardiológia fejlesztésére a klinika projectet dolgozott ki, amelynek megvalósulását nem kis részben a Soros Alapítvány közismert bőkezűségétől remélik a készítőik. Dióhéjban így lehetne összefoglalni mindazt, amit feltétlenül meg kell emlí-

teni a New York-i kórház és a debreceni klinikák kapcsolatáról. De lássuk, mit tartanak lényegesnek ugyanerről a DOTE orvosai.

Hosszú várakozási lista

Oláh Éva professzor, a Gyermekklinika vezetője: - A klinika kardiológiai osztálya Kelet-Magyarország szívfejlődési rendellenességben szenvedő gyermekeinek kivizsgálásáért, műtéti előkészítéséért és posztoperatív kezeléséért, gondozásáért felelős. Ebben a tekintetben nagy nehézségekkel küzdünk, részben az osztály, részben a felszereltség hiányosságai miatt. Megoldására közös programot készítettünk a szívsebészeti osztállyal. Szeretnénk elérni, hogy több rászoruló gyermeket műthessünk meg, szükség esetén már csecsemőkorban. A team érkezésére harminc gyermeket készítettünk elő, vizsgáltunk ki részletesen. Az amerikai csoport azokat az eseteket választotta, amelyek speciális szaktudást igényelnek, illetve törekedtek a csecsemőkori esetek megoldására. Így sor került egy kilenc hónapos baba műtétjére is. Amikor Amato professzor tavaly Debrecenben járt és megbeszélést folytatott a rektorral, a polgármesterrel, a Szívsebészeti és a Gyermekklinika professzorával, gondként felmerült, hogy jelenleg hosszú a várakozási lista és különösen nehéz a csecsemőkori műtétek megoldása. A beszélgetés eredményeként Amato professzor felajánlotta, hogy intézetében lehetőséget biztosít szakemberképzésre, s vállalják, hogy a sürgős esetek ellátásában operatív segítséget nyújtanak. Az ígéretüket teljesítették. Azok a gyerekek, akik májusban Debrecenben nem kerültek sorra, júniusban és júliusban New Yorkba utaznak, műtétre.

Mogyorósy Gábor adjunktus, a Gyermekklinika kardiológus orvosa: - A műtéteken nem vettem részt, mert párhuzamosan folytak a szívkatéterezésekkel. Az utóbbiak szintén érdekesek voltak. Műtétre készítettük elő a gyerekeket, másrészt két terápiás jellegű, intervenciós katéterezést is végeztünk: ballonnal megtágítottunk egy főverőérszűkületet, és katéterrel elzártunk egy nyitott Botall-vezetékét. Mind a két beavatkozásra először került sor Magyarországon. Különlegesnek számít az is, hogy a hazánkban alkalmazott szabálytól eltérően - amely szerint műteni csak két évnél idősebb és tizenkét kilogrammnál súlyosabb gyermeket lehet - egy csecsemőt is megoperáltak. A fejlődés útja ebbe az irányba vezet, hiszen a beteg érdeke azt kívánja, hogy a korrekciós műtétek minél fiatalabb korban megtörténjenek.

A kapcsolat nem halt el

Péterffy Árpád professzor, a Szívsebészeti Klinika vezetője: - A szívsebészeti centrumban a tervek szerint két szív- és egy pace maker műtő működött volna, de a harmadik felszereltsége nem volt teljes. Amikor Amato professzor először eljött, még csak az alépitmény készült el. Tavaly már együtt operáltunk az új centrumban Amatoval. A gyermekkardiológia és a szívsebészeti központ fejlesztését szorgalmazó

elképzeléseinket, támogatás reményében eljuttattuk a Soros Alapítványhoz, a rektorhoz, a Népjóléti Minisztériumba és Göncz Árpádhoz is, mert a köztársasági elnök aktív szerepet játszott abban, hogy az amerikai kapcsolat nem halt el. Amikor a Rotary klub által kijuttatott magyar gyerekeket operálták New Yorkban, Göncz Árpád éppen az Egyesült Államokban tartózkodott. Meglátogatta a Schneider Childer's Hospitált. A project láttán a köztársasági elnök meghívott bennünket és elmondta, pénzt nem tud adni, de erkölcsi támogatásával segíti az elképzeléseink megvalósulását, s örömmel megnézné a szívsebészeti centrumot. Az amerikai delegáció itt tartózkodása idején az egyik nap megfelelt az elnök úrnak, így kapcsolódott egybe a két esemény.

Vaszily Miklós adjunktus, a Szívsebészeti Klinika orvosa: - Az ajándécsomagban csecsemő- és gyermekszívűtétek végzésénél használatos csipeszek, tűfogók és mintegy háromezer dollár értékben folt- és varróanyagok voltak. Az Egyesült Államokba közel harminc magyar orvos került ki a Soros Alapítvány segítségével, tanulmányozták a szívsebészetet, a gyermekszívsebészeti beavatkozásokat, az anesztéziát, a posztoperatív kezelést. Operálni azonban nem tudtunk, mert a törvények ezt nem tették lehetővé. Jó, hogy az amerikaiak eljöttek ide, segítettek, asszisztáltak, irányították a műtéteket. Tapasztalatokat elsősorban úgy lehet gyűjteni, ha a magyar orvosok nemcsak nézik, de gyakorolják is az operációt.

Kamionok Nürnbergből

Göncz Árpád május 10-én 10 órakor feleségével udvariassági látogatást tett a Rektori Hivatalban dr. Gergely Lajosnál. A rektor az egyetem gyógyító munkáját segítő tevékenységéért Pro Universitate kitüntetést adományozott az elnöknek, aki az egyetem vezetéke kíséretében megtekintette a szívcentrumot, járt a műtőtraktusban, ahol a lelátóról felülről szemlélhette, hogyan dolgoznak a teamek, majd fehér köpenyt öltve a Gyermekklinika betegszobáinak világába is betekintett, el-elbeszélgetett a kis betegekkel. Élményeit összegezve elmondta, tele van tisztelettel azok iránt, akik vállalják az orvosi hivatást, a gyógyítást. Nem szakemberként úgy ítélte meg, hogy az intézmény otthonos, légköre emberközpontú és gyermekbarát. Eljött az egyetemte Quittner János, a Soros Alapítvány magyarországi képviselője és Larrye Cohen, az Amerikai Egyesült Államok kulturális attaséja. A Soros Alapítványnak és Cohen úrnak is szerepe volt abban, hogy a leszerelt nürnbergi katonai kórházból hat kamion kórházi berendezéshez, felszereléshez és műszerhez jutott a DOTE. Göncz Árpád személyesen mondott köszönetet a segítségükért. A köztársasági elnök programjába még belefért egy rövid múzeumlátogatás: Munkácsy képek látványával gazdagodva hagyta el a várost. Felesége délután a polgármesteri hivatalt kereste fel, a fogyatékos gyermekek ellátásának ügyével foglalkozott.

Balázs Melinda

A látogatás pillanatai

A központ bejáratához ért a csoport

Szívműtét - a lelátó távolából, Péterffy Árpád
professzor magyarázó szavaival

A Gyermekklinika munkájáról és gondjairól
Oláh Éva professzornőtől hallott az elnök

Göncz Árpád és neje az előírást megtartva fehér köpenyt öltött

Fotók: DOTE Szakdidaktikai Csoport

Tudós tanítsa a tudományt!

A klinikus meg gyógyítsa a beteget!

Hosszú ideig gondolkodtam, hogy egyáltalán hozzászóljak-e a Tudós tanítsa a tudományt című íráshoz.

Hogy mégis rászántam magam, azért történt, mert azt hiszem, rajtam kívül senki nincs itt, aki 1943 óta, tehát 51 éve él ezen az egyetemen és éppen most 25 éve, hogy tanszékvezetőként működik.

E 25 év alatt talán sikerült bizonyítanom, hogy az egyetem hármaskörének megfelelően igyekeztem munkámat végezni. Így került ki a Szemklinikáról e 25 év alatt négy egyetemi tanár, akik bárhol a világon megállnák helyüket, és lehet ötödik meg hatodik is.

Míndez nem következhetett volna be, ha kinevezésemkor az elaborátumban meghirdetett elvek érvényesülnek.

Eddig megjelent 132 dolgozatom impact factora ugyanis nem egészen 18, de kinevezésemkor még a 3-at sem érte el. Így ma engem ez a tisztelt tudományos bizottság mélységesen lesajnálva alkalmatlannak nyilvánítana. (Zárójelben szeretném megjegyezni, hogy kinevezésemkor nem voltam MSZMP-tag.)

Nem tagadom én a tudományos munka fontosságát a klinikumban - mert hiszen ezt igyekeztem bizonyítani eddigi munkámmal is - azt viszont elfogadhatatlannak tartom, hogy a jó klinikai és oktató munkát semmissé tegye az alacsony impact factor, ami talán - jobb híján - az elméleti kutatásban elfogadható, de a klinikumban használhatatlan, sőt ha eluralkodik, kifejezetten káros lesz.

Amerikából a technikát kell importálni, nem pedig a publish or perish káros szellemét, mert ha ez eluralkodik, és meghatározóvá válik a klinikusok megítélésében, akkor itt nem lesz jó betegnek lenni. Különösen káros, ha pont a professzorok megítélésében játszik majd ez a szempont döntő szerepet, akik majd orvos-nemzedékeket fognak abban a szellemben nevelni, hogy a megfelelő helyen megjelent közlemény a fontos, az előrevivő, s a beteg sorsa észrevétel nélkül, lassan de szükségszerűen másodlagossá válik.

Az elaborátumban megfogalmazott szemlélet kritikája és megkérdőjelezése valóban demoralizálólag hathat a fiatal kutatókra, mint az olvasható, a szemlélet elfogadása pedig demoralizálólag fog hatni a fiatal klinikus orvosokra. A kettő között igen nagy a különbség, bár egy egyetemen dolgoznak, de nem lehet őket azonos mércével mérni. Miért? Mert nem azonos a dolguk. Az elméleti kutatók feladata a jövő betegeinek jobb gyógyítása, itt elsősorban kutatómunkára van szükség. A klinikusoknak pedig a jelen betegeit

kell jól gyógyítani úgy, ahogy elkívánánk, hogy bennünk gyógyítsanak, ha betegek vagyunk.

Sajnos elég öreg vagyok ahhoz, hogy visszaemlékezek régi egyetemi dolgokra, mert ilyen felfogás régen is kialakult spontán módon. Az egyik klinikán szenttelen arccal, a legminimálisabb orvosi empátia nélkül fogadták a beteget, aki ott csaknem megszuant érző és hús-vér emberek lenni, mert egyszerre a tudomány tárgyává változott, ahol az esetéből írható közlemény lett a fontos, nem pedig a beteg sorsa. Míndez persze kimondatlanul, sőt szavakban tagadva, de különösen intelligens beteg számára jól észkelhetően. A tudományos teljesítmény valóban kimagasló volt és elvezetett a hazánkban elérhető legmagasabb rangig.

Hogy értékelték ezt akkor a kortársak, akik ismerték a helyzetet. Superlatívusokban beszéltek a tudományos teljesítményekről - nem tudom mi maradt mára belőle -, de ha betegnek lettek sürgősen befeküdtek a Fomet klinikára.

És hogy értékeli ezt a két teljesítményt az utókor? Úgy, hogy Fomet-emlékérmet alapítanak. Mert miből tevődik össze a jó klinikus professzor? Empátiából, pszichológiából, művészetből, szociális érzékből és mindenek előtt tudásból. A tudás az eddig felhalmozott szakmai ismeretek összessége, ami régebbi tudományos munkák eredménye. A saját tudományos munkámmal életem során legfeljebb néhány új téglát tehetek e hatalmas építményhez, s e néhány téglát nem lehet meghatározó egy klinikus összteljesítményében. Nemcsak a klinikus, a klinikus professzor sem mérhető impact factorral. Jó ha van, de nem ez a lényeg.

A Fomet és a Kettesy emlékérem az igazi, a maradandó klinikus értékeket ismeri el és állítja élénk példaképként. De még Went István és Krompecher István esetében is mindenki megmosolyogná, ha nagyságukat impact factorral próbálnánk jellemezni. Írásom tehát nem a papírokkal dokumentálható tudományos értékek ellen, hanem a papírokkal nem dokumentálható klinikus értékek mellett szól.

A gyógyító orvostudomány e Fomet-i szemléletének megőrzéséért vállalkoztam arra, hogy leírjam hozzászólásomat. Igen, a tudós tanítsa a tudományt és csinálja. E két feladat mellett azonban a klinikusnak van egy harmadik munkája is, az, hogy gyógyítsa a beteget. És ez a harmadik az első, nemcsak a kórházban, az egyetemen is.

Alberth Béla

A Rektori Hivatal információi

A kevesebb több lehet

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa április 10-i ülésén dr. Gergely Lajos rektor, a tanács elnöke üdvözölte az újonnan választott Egyetemi Tanács tagjait, akiknek sikeres tevékenységet kívánt az egyetem érdekében. Az új testület csökkentett létszámban, a korábbi megállapodásnak megfelelő összetételben kezdte meg a működését.

Dr. Gergely Lajos rektori beszámolójában az Universitas szervezésével kapcsolatban elmondta, hogy a különböző bizottságok működésüket megkezdték, de érdemi döntések eddig nem születtek. A főhatóság képviselői szorgalmazták az egységes egyetem létrehozását, azonban ennek feltételeit még nem tartjuk megnyugtatóan kidolgozottak. Nem látjuk még kellően biztosítottak a DOTE tudományos teljesítményének megfelelő működés feltételeit, valamint a betegellátást végző klinikák súlyának megfelelő elbírálást. Törvényben kellene garantálni, hogy a klinikák fejlesztéséért, beruházásaiért a jövőben is a Népjelölti Minisztérium vállalja az anyagi felelősséget.

Bejelentette, hogy hatályba lépett az Akadémiai Törvény, amely az akadémiai doktori cím adományozását a MTA

hatáskörébe rendeli. Ennek értelmében jelenleg Magyarországon egy tudományos fokozat van, az egyetemen által odaítélhető Ph.D. fokozat. Lényeges tudni, hogy az Akadémiai Törvény hatályba lépését követően felülvizsgálják az egyetemre telepített akadémiai állásokat, s azok egy új pályázat révén kerülnek elosztásra.

Tudományos fokozatot adhat

Emlékeztetett arra, hogy a DOTE a múlt évben több Ph.D. programot nyújtott be az Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottsághoz, amelynek alapján az egyetem ideiglenes akkreditációt nyert. Időközben megalakult az állandó Országos Akkreditációs Bizottság, dr. Róna-Tass András professzor elnökletével, és külön pályázat benyújtása nélkül véglegesen jóváhagyta a programot. Ez azt jelenti, hogy a DOTE-t is akkreditálták, annak elismerésül, hogy az az egyetem, ahol a program fut, szintén akkreditációval bír. A DOTE orvostudományból és biológiai tudományból jogosult Ph.D. tudományos fokozat adására.

A habilitációs eljárás állásáról szólva elmondta, hogy az utóbbi tanácsülésen elfogadott habilitációs szabályzatot megküldtünk a

főhatóságnak és az Országos Akkreditációs Bizottságnak. Az utóbbi elnyert jóváhagyás birtokában a DOTE Habilitációs Bizottsága megkezdte működését. Az oktatási szervezeti egységek köriratban kaptak tájékoztatást arról, hogy a bizottság milyen eljárási rend szerint fog működni. Első alkalommal a tanszékvezetői megbízási elnyerésére pályázók habilitációs eljárását bonyolítja le a bizottság. A habilitáció nem államigazgatási eljárás, következésképpen a bizottság sérelmezett döntését csak bíróság előtt lehet megtámadni, s csak alapvető kifogás esetén.

A közelmúltban a Kölni Egyetem Orvosi Fakultásának delegációja látogatott egyetemünkre, s ünnepélyes keretek között aláírta a DOTE és a Kölni Egyetem Orvosi Fakultása együttműködési megállapodását. Hangsúlyozta, hogy ezáltal nem csupán formális szerződés aláírásáról van szó, hanem konkrét tartalmi munkát célul tűzött program teljesítéséről.

Bejelentette, hogy a DOTE Fejlesztéséért Alapítvány Kuratóriuma az alapítványi tőke 1993. évi kamatát, 1,4 millió forintot a Gazdasági Főigazgatóság által benyújtott pályázat finanszírozására ítélte oda, amely a gyógyító munkában résztvevő orvosok részére személyi hívórendszer kiépítését célozza.

Dr. Kovács László tudományos rektorhelyettesi beszámolójában először egyetemünk Habilitációs Szabályzat-tervezetere az Országos Akkreditációs Bizottság részéről küldött érszerveletről adott tájékoztatást. Eszerint a bizottság egy korábbi tudományos előadás elfogadása helyett javasolja új, önálló tudományos előadás megtartását a habilitációs eljárás során. Bejelentette, hogy a DOTE Habilitációs Bizottságának külső tagjává dr. Lipták Andrást egyetemi tanárt, a KLTE Biokémiai Intézetének tanszékvezető professzorát, dr. Lakatos Lajos címzetes egyetemi tanárt, az orvostudomány kandidátusát, a Kenézy Kórház osztályvezető főorvosát, a SOTE részéről dr. Süveges Ildikó tanszékvezető egyetemi tanárt, a Szemklinika igazgatóját, a POTE részéről dr. Kellermayer Miklós egyetemi tanárt, oktatási rektorhelyettes, a Klinikai Kémiai Intézet igazgatóját kérték fel. Egyetemünket a SOTE Habilitációs Bizottságában dr. Szegedi Gyula professzor, a POTE Habilitációs Bizottságában dr. Módis László professzor, oktatási rektorhelyettes, a HIETE Habilitációs Bizottságában dr. Gomba Szabolcs professzor képviseli.

Nyomdában van az évkönyv

Tájékoztattam arról, hogy dr. Róna-Tass András professzor, az Országos Akkreditációs Bizottság elnöke kezdeményezésére összehívták az ország egyetemei Doktori és Habilitációs Bizottságainak vezetőit közös megbeszélésre a működés szempontjai és a követelmények egyeztetése céljából. Megállapodás született, hogy a habilitációs eljárás során az akadémiai doktori követelményekhez és a nemzetközi elismertséghez ragaszkodni kell. Sajnálattal jelenti, hogy az 1993-ban évi ezer Ph.D. képzésben résztvevő hallgatói létszámot felére csökkentették, következésképpen 1994-ben csupán 500 hallgató részesülhet ösztöndíjban a Művelődési és Közoktatási Minisztérium részéről. A következő Ph.D. képzés október 1-én indul. A Doktori Bizottság meg fogja hirdetni a pályázatot. Közli, hogy aki nem kíván résztvenni a szervezett képzésben, az munka mellett önálló tudományos munkával is benyújthat értekezést. Ezt követően a Doktori Tanács ki fogja jelölni azokat a vizsgakötelezettségeket, amelyeket teljesíteni kell, és megvizsgálja, hogy szükséges-e ilyen vizsgák kiírása. Ezen a megbeszélésen sikerült elérni, hogy a második nyelvismeret szintjét az egyetem határozza meg. Javasolták, hogy az Egyetemi Tanács szavazza meg a Ph.D. fokozat és a kandidátusi fokozat ekvivalenciáját. Ha ezt megszavazza az Egyetemi Tanács, akkor a Doktori Tanács minden kandidátusi fokozattal rendelkezőnek megadja a Ph.D. oklevelet magyar és angol nyelven.

Bejelenti, hogy a DOTE Évkönyv 1991/92-es száma nyomdában van, egyúttal kéri, hogy az 1992/93-as évkönyvhöz kért adatokat mindenki időben küldje be.

Az Egyetemi Tanács a kandidátusi fokozat és a Ph.D. egyenértékűségének megállapítására irányuló javaslatot 56 igen, 6 nem és 4 tartózkodás szavazattal elfogadta.

Dr. Módis László oktatási rektorhelyettesi beszámolójában tájékoztatást adott a Medikus Kupáról. A sikeres rendezésért köszönetét fejezte ki dr. Tóth Lajos vezető testnevelő tanárnak és munkatársainak, és külön is Benyás Balázs testnevelő tanárnak, a nyertes női kézilabdacsapat edzőjének. Közölte, hogy az összesített versenyben a DOTE csapata a 3. helyet szerezte meg.

A Magyar Orvostanhallgatók Egyesületének debreceni vezetősége az általuk koordinált TEMPUS BRAINS program keretében "Problem Based Learning and Skills Training" kurzust szervezett Debrecenben, április 14-17. között, magyar orvosegyetemi oktatók és hallgatók részére a University of Limburg is Maastricht (Hollandia) előadónak közreműködésével. A tanfolyam szervezéséért köszönetét fejezi ki Molnár Miklós szigorló orvosnak és munkatársainak.

Hallgatói feed-back

Ebben a szemeszterben a magyar hallgatók az elmúlt félév tavaly nem értékelt tárgyairól, a TOK-os hallgatók pedig az elmúlt tanévben oktatott tárgyakról mondtak véleményt. A magyar nyelven tanulók véleményét Veress Gábor, Kiss Zoltán és Nyíri Mariann hallgatók értékelték, az angol program hallgatói által kitöltött kérdőíveket pedig Harjit Pal Bhattoa hallgató összesítette. A magyar hallgatók véleménye szerint a most értékelt tanszékek közül a legszínvonalasabb oktató munkát a Bőrgyógyászati Klinika, valamint az Idegklinika (FOSZ) végzi. A hallgatók legkevésbé elégedettek a Traumatológiai és Stomatológiai Klinika oktató munkájával. A TOK-os hallgatók leginkább a Klinikai Kémiai Intézet és a Patológiai Intézet oktató munkájával, míg legkevésbé a Biofizikai Intézet és a Szív- és Tüdőgyógyászati Klinika oktató tevékenységével elégedettek. Az angol program hallgatói az alábbi oktatók munkáját dicsérték: dr. Gergely Pál egyetemi tanár (Orvosi Vegytani Intézet), dr. Aradi János egyetemi docens (Biokémiai Intézet), dr. Matesz Klára egyetemi docens (Anatómiai Intézet), dr. Gomba Szabolcs egyetemi tanár (Patológiai Intézet), dr. D. Tóth Ferenc egyetemi tanár (Mikrobiológiai Intézet), dr. Kovács Péter egyetemi docens (Gyógyszertani Intézet). Felhívta a tanszékek figyelmét arra, hogy egyrészt az intézetek, klinikák is rendszeresen végezzék el saját közvélemény-kutatásukat az oktatói munkáról, másrészt ismertessék az oktatói karral a részletes hallgatói véleményeket. Kéri a hallgatókat, hogy továbbra is segítsék az egyetem oktató munkáját, a színvonal emelését korrekt véleménynyilvánításukkal.

Állami diplomaregiszter születik

A Magyarországon orvosi diplomát szerzett külföldi állampolgárok diplomája országos regisztrálásának főhatósági megtagadása csaknem válságos helyzetbe sodorta a DOTE-t, valamint a többi magyar orvostudományi egyetemen folyó térítéses képzést. Ez a probléma - többszöri levélváltás és tárgyalás után - megoldódni látszik. Április 13-án dr. Jávorszky András államtitkár úr (NJM) és dr. Fedina László fősztályvezető úr (MKM) az egyetemek képviselőinek jelenlétében elfogadták javaslatunkat, és megígérték, hogy létrehoznak egy olyan állami diplomaregisztert, ami lehetővé teszi a külföldi állampolgárok számára diplomájuk honosítási kérelmének elindítását, ugyanakkor ez magyarországi munkavállalási engedélyt nem jelent. Kéri, hogy ez a fontos főhatósági ígéret bekerüljön az ET jegyzőkönyvébe.

Elmondta, hogy a Törvény a felsőoktatásról 76. §-a szerint a felsőoktatással és a tudományos kutatással kapcsolatos feladatok ellátását segítő, javaslattevő, döntés-előkészítő és véleményező legfőbb országos testület a Felsőoktatási és Tudományos Tanács (FTT). Korábban ismertették, hogy az orvos-egészségügyet a mindenkori népjóléti miniszteren kívül ketten reprezentálják ebben a 22 tagú testületben, hároméves miniszterelnöki megbízás alapján: dr. Réthelyi Miklós egyetemi tanár, a SOTE rektora és dr. Mihóczy László a DOTE egyetemi tanára, a MEFTE elnöke. Tájékoztatta az Egyetemi Tanácsot, hogy a napokban a művelődési és közoktatási miniszter megbízta az FTT képzési, valamint funkcionális bizottságainak elnökeit, tagjait. A megbízás 1996. szeptember elsejéig szól. A DOTE munkatársai közül az alábbiak kerültek be a különböző bizottságokba. A hat funkcionális bizottság közül kettőben kaptak helyet az FTT javaslatára. A tervezési-finanszírozási bizottság tagja: dr. Csiba László egyetemi tanár és dr. Lukácskó Zsolt főigazgató; a képzési bizottság tagja: dr. Molnár Péter egyetemi docens. A 9 képzési bizottság közül az egyetem az orvosegészségügyi felsőoktatási bizottságban érdekelt. A bizottság egyik tagja dr. Bugán Antal az egészségügyi főiskola munkatársa, elnöke pedig dr. Módis László egyetemi tanár bejelenti, hogy az országos akkreditációs bizottság orvostudományi szakbizottságának tagja lett dr. Boján Ferenc egyetemi tanár.

Muraközi ló és versenyparipa

Dr. Péter Mózes klinikai rektorhelyettesi beszámolójában bejelentette, hogy a klinikákon az elmúlt tanácsülés óta eltelt időszakban is folytatódott az a nagy volumenű járóbeteg, speciális-járóbeteg és fekvőbeteg ellátással kapcsolatos gyógyító tevékenység, amelyért az egyetem a későbbiekben tárgyalandó költségvetési keret 57,8 százalékát kapja meg az Országos Egészségbiztosítási Pénztártól. Kisebb zökkenőkkel, egyre megbízhatóbban működik az adatszolgáltatás, amely a pontrendszer és súlyszámok szerinti értékelés alapját szolgáltatja. Kiveszik a részüket a klinikusok az oktatásból, amely a Népjóléti Minisztérium 27 százalékot kitevő finanszírozásának mintegy fele, így ez a szektor biztosítja a saját bevételekkel együtt az egyetem védelelinek mintegy 75 százalékát. Nem hiába hasonlították a minden területen magas követelmény elé állított klinikusokat olyan muraközi lóhoz, amelynek versenyparipához méltó kecsességgel kell magas akadályokon egy nagy szekérrel a háta mögött átvélnie.

A rektorhelyettesi szervezőmunka nagy része gazdasági jellegű. A Népjóléti Minisztérium által március 15-i határidővel meghirdetett kórházkiegénylítő program különböző fejezeteinek lehetőségeire 460 millió forint értékben nyújtott be pályázatokat az egyetem. Az egész ország 500 millió forintra pályázhatott. Az elfogadást illetően csak a radiológiai eszközök adatait ismeri, amely szerint a pályázat keretében három képerősítő TV-lánc és egy sebészeti képerősítő birtokába fog jutni az egyetem.

Ugyancsak összeállították és március 30-ra elküldték az egyetem endoszkópos műszerpályázatát, amellyel kapcsolatban eddig döntés nem született.

Felosztották az 1994. évi nagyműszer vagy cserepótló keretet, amelyből a klinikáknak 27 millió forint, a diagnosztikai egységeknek 13,4 millió forint jutott.

A Népjóléti Minisztérium értesítette egyetemünket arról, hogy az 1963 óta működő Gravicert típusú kobaltágyú helyett ez évben új kobalt készülékről gondoskodik, ami daganatos betegek ellátásának színvonalát fogja javítani.

Bejelenti, hogy a II. Számú Sebészeti Klinika Szívsebészeti Központjában kardioplasztikai műtét történt - amely ritka műtéti eljárás - hazánkban először a DOTE-n került alkalmazásra. A beteg a 301. az ilyen módon operáltak sorában.

Beruházó és működtető kerestetik

Az egyetem lakásbizottsága ez évi első ülését megtartotta, s az első lakásépítéshez nyújtott kamatmentes kölcsön mértékét 80 ezer forintról 100 ezer forintra, a bővítésre, átalakításra adott összeget 60 ezer forintról 80 ezer forintra emelte.

A korábbiakban több alkalommal megbeszéltek, de most már a konkrét pályázati kiírás stádiumába jutott a családorvosképző centrum, vagy közös ambulancia kérdése. Erre ilyen néven kértek világbanki támogatást, amit nem kaptak meg. Kéri az Egyetemi Tanácsot, hogy a pályázat alábbi szövegét fogadják el:

"A Debreceni Orvostudományi Egyetem többéves magyarországi tapasztalattal rendelkező beruházót és működtetőt keres, aki megtervezi, megépíti, berendez és maximum 8 évig működteti a Debrecen város lakosságának speciális szakellátását szolgáló, 8 munkahellyel, képalkotó, valamint laboratóriumi diagnosztikával felszerelt ambulanciát. A DOTE megosztja területi ellátási kötelezettségeit a beruházóval, biztosítja a területet az épület elhelyezésére és szakembereivel közreműködik az ambulancia üzemeltetésében."

Az ambulancia létesítésére irányuló javaslatot az Egyetemi Tanács - beható vita után - 22 igen, 33 nem, 13 tartózkodással elutasította.

A DOTE 1994. évi gazdálkodási költségvetését Kecskés Gábor megbízott gazdasági főigazgató terjesztette elő azzal, hogy az Egyetemi Tanács előző ülésén elfogadták az 1994. évi gazdálkodási költségvetés irányelveit.

Kecskés Gábor főigazgató tájékoztatóját az 1994. évi gazdálkodási költségvetésről, a következő számban fogjuk közölni.

SZMSZ -módosítási javaslat

Dr. Kovács László elmondta, hogy az új Felsőoktatási Törvény rendelkezésének megfelelően szükségessé vált az SZMSZ módosítása. Erről a módosításról az előző Egyetemi Tanács úgy határozott, hogy megszabta az Egyetemi Tanács új összetételét. Lezajlottak a választások, és ez az első ülése az új Tanácsnak. A korábbi SZMSZ úgy intézkedett, hogy a különböző bizottságok - tudományos, oktatási, klinikai, gazdasági - tagjai csak Egyetemi Tanács tagjai lehetnek. Az új tanács megválasztásakor számos tanács tagja újra meg lett választva az előző ET-ből. Kéri az Egyetemi Tanácsot, hogy fogadja el, hogy ezek a bizottságok funkcióban maradjanak az új SZMSZ kidolgozásáig, és az új bizottság összetételének meghatározásáig. Ilyen módon a hátralévő 2,5 hónap alatt a bizottságok be tudják fejezni feladataikat. Kéri fentiek tudomásulvételét.

Az elnök közli, hogy a bizottságoknak semmiféle hatáskörük nem volt, csak véleményezési jogkörük. Javasolja, hogy az új SZMSZ-ig ne változtassanak.

Dr. Mihóczy László kéri az Egyetemi Tanácsot, hogy hagyják jóvá ezt az SZMSZ javaslatot.

Dr. Módos László szintén kéri a javaslat elfogadását. Feleslegesnek tartja, hogy új bizottságokat válasszanak, új kompetenciaszint meghatározásával.

Az elnök bejelenti, hogy az SZMSZ módosítási javaslatát az Egyetemi Tanács 47 igen, 9 nem, 3 tartózkodással elfogadta.

Egyebek

Dr. Csiba László közli, hogy az oktatási bizottság elfogadta azt az előterjesztést, miszerint javasolja, hogy az egyetemmel rendszeresen kapcsolatban álló külföldieknek címet adományozhasson az egyetem. Az elnök ezzel maximálisan egyetért. A javaslatot már kézjegyével is ellátta. Úgy gondolja, hogy ezt a javaslatot be kellene építeni az SZMSZ-be.

Dr. Hauck Mátyás megemlíti, hogy a szakszervezet a bérpótlékok ügyében komoly erőfeszítéseket tesz. Szeretné tudni, hogy a szakszervezet és az egyetem vezetése mennyire támaszkodik a Közalkalmazotti Tanácsra ebben az ügyben.

Az elnök elmondta, hogy a Közalkalmazotti Tanács nagyon hasznos információkkal látja el az egyetem vezetését. A Szakszervezet az az erő, amely az egyetem vezetésétől függetlenül, más fórumokon tudja a dolgozók érdekeit képviselni.

Megemlítette, hogy jelenleg folynak a tanszékvezetői megbízásra pályázók előadásai. Örömmel venné, ha az Egyetemi Tanács tagjai nagyobb létszámban látogatnák ezeket az előadásokat.

Dr. Gergely Lajos
rektor
az ET elnöke

Eredményesen pályáztak

A Népjóléti Minisztérium pályázatot hirdetett tárcaszintű kutatási támogatásra az 1994-96. évi periódusra. Az alábbiakban közöljük az egyes intézetek és klinikák sikeresen pályázó témavezetőinek nevét és az elnyert ETT támogatás éves összegét.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezen összegek nem mutatják az egyes intézetek rendelkezésére álló teljes tudományos támogatás mértékét, mivel egyéb források is lehetségesek.

Az ETT támogatások odaítélésénél fontos alapelv volt a klinikai kutatások fejlesztése, számos elméleti intézetből érkező pályázatot alapkutatás jellege miatt utasítottak el.

intézet, klinika	témavezető neve	támogatás forintban
Anatómiai Intézet	Székely György	700.000
Biofizikai Intézet	Damjanovich Sándor	300.000
	ifj. Szabó Gábor	200.000
Biokémiai Intézet	Fésüs László	400.000
	Szondi Zsuzsanna	300.000
Élettani Intézet	Kovács László	600.000
	Csermoch László	400.000
	Nánási Péter	250.000
Gyógyszertani Intézet	Hernádi Ferenc	420.000
	Gergely Judit	280.000
	Kovács Péter	500.000
	Szabó Judit	325.000
	Szentmiklósi József	600.000
Igazságügyi Orvost.Int.	Buris László és Varga Zsuzsanna	300.000
Klinikai Kémiai Int.	Muszbek László	500.000
Kórélettani Intézet	Fachet József	200.000
	Imre Sándor	300.000
Központi Kutató Lab. Mikrobiológiai Int.	Fóris Gabriella	175.000
	Gergely Lajos	300.000
	D. Tóth Ferenc	200.000
Orvosi Vegytani Int. Patológiai Int. PET	Gergely Pál	600.000
	Nemes Zoltán	200.000
	Trón Lajos	700.000
Társadalomorvost.Int.	Boján Ferenc	300.000
	Belicza Éva	200.000
I.sz.Belklinika	Bakó Gyula és Szabó Jenő	150.000
II.sz.Belklinika	Boda Zoltán	500.000
	Udvardy Miklós	300.000
III.sz.Belklinika	Szegedi Gyula	400.000
	Bodolay Edit	200.000
	Szekanecz Zoltán	200.000
	Kávai Mária	400.000
	Czirják László	400.000
Bőrklinika	Hunyadi János	200.000
Fül-orr-gége Kl. Gyermecklinika	Répássy Gábor	300.000
	Oláh Éva	500.000
	Balla György	300.000
	Maródi László	420.000
	Kiss Csongor	200.000
Ideg- és Elmeógyógy.Kl.	Csiba László	700.000
	Mechler Ferenc	500.000
	Diószeghy Péter	250.000
	Degrell István	700.000
Idegsebészeti Kl. Ortopédiai Kl.	Csécsei György	300.000
	Szepesi Kálmán	200.000
I.sz.Sebészeti Kl. II.sz.Sebészeti Kl.	Balázs György	300.000
	Sápy Péter	280.000
Szülészeti Kl. Traumatológiai Tansz.	Tóth Zoltán	150.000
	Bíró Vilmos	300.000

A családok, a nők védelméért

A bababarát klinika a WHO kollaborációs centruma is

A DOTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikája a hasonló hazai intézmények közül a legismertebb a világon. Ezt a rangot a klinika dolgozói magas színvonalú gyógyító, oktató és kutató munkával érdemelték ki. Nemzetközi kapcsolatrendszerük behálózta Európát, csaknem minden orvos részt vett már külföldi tanulmányúton. A kétszázéves alkalmazottból ötvennyolc diplomás, negyvenhárom orvosi végzettségű, két "nagydoktor" és tizenkét kandidátus tevékenykedik az intézményben.

A klinika múltja Debrecen krónikájának és a hazai tudománytörténetnek fontos részecskéje. Kenézy Gyulának, a debreceni egyetem megalapítója egyik élharcosának, első nyilvános rendes tanárának, a Női Klinika első igazgatójának működése idején került 1928-ban az intézetbe Árvay Sándor professzor. A klinika 60 éves fennállásakor, 1987-ben így emlékezett a céltudatos, munkájában, népében fanatikusan hívő polihisztorra, Kenézy Gyulára: "S mily kegyetlen volt hozzá a sors. Amikor megvalósult minden szép álma, amikor itt láthatta maga előtt az általa tervezett klinikát, amikor boldogan élvezhette volna élete minden harcának gyümölcsét, vezethette volna új klinikáját, súlyos betegsége (gégerák) és két borzalmas családi tragédia lehetetlenné tette azt". Az életében mindenkin segítő jó ember 71 esztendősen, magára hagyatottan halt meg. Helyére 1931-ben nevezték ki Kovács Ferenc professzort, aki 1951-ig vezette a debreceni Női Klinikát. Kovács Ferenc sokat foglalkozott az anya- és csecsemővédelemmel, és - bár a végletekig ellenezte a művi terhesség-megszakítást - nevéhez fűződik a 12. héten túli terhességek viszonylag veszélytelen és eredményes megszakítása. Nagy eredményeket ért el a női ivarszervek gümős megbetegedéseinek kiszűrésében, kezelésében. A nőgyógyászat "újkorai fejlődésének" első szakasza Árvay Sándor igazgatósága idejére esik, aki 1951 és 1973 között speciális szakrendelések, korszerű osztályrészek hosszú sorával bővítette a klinikát. A 23 év során az ambuláns forgalom a semmiről csaknem 15 ezerre emelkedett, a felvett betegek száma 4130-ról évi 13427-re nőtt és a szülések száma csaknem megtriplázódott, 3838-on "tetőzött". A professzor betegcentrikus tudományos munkásságával iskolát teremtett - a stafétabotot 21 éve adta át Lampé László professzornak, és azóta a klinika tovább öregbítette hírnevét, a nőgyógyászat fejlődése pedig egyre magasabbra ível.

- A DOTE Női Klinikája több mint egy évtizede a WHO kollaborációs centruma. Milyen területeken működnek együtt a világszervezettel?

- Felkérésükre vizsgáltuk például három esztendőn keresztül angol, svéd, német, lengyel és olasz kollégáinkkal párhuzamosan a méhnyaktágításos terhesség-megszakítás korai szövődményeit és későbbi káros következményeit. Az összesítést követően, körülbelül tíz éve terjedt el földrészünkön a jóval kevesebb bajt okozó vákuumos módszer.

Szintén az együttműködés keretében tanulmányoztuk, hogy a művi abortusz okoz-e meddőséget. Mivel bizonyított, hogy - ha kicsi valószínűséggel is - a veszély mindenképpen fennáll, ezért a fogamzásgátló eszközök használatát javasoljuk pácienseinknek. Az elmúlt két évtizedben klinikánkon megfordult nők adatait számítógépen rögzítettük, ez az anyag a legkiterjedtebb, legkönnyebben elemezhető adatbázis ma Magyarországon ebben a témakörben.

- A WHO nyújt-e segítséget a medikusképzéshez?

- Minden közös tevékenységünk támogatja áttetelese az oktatást. Konkrétan pedig a továbbképzést segítették oly módon, hogy 1981-től 1991-ig három hetes kurzusokat tartottunk a fejlődő országokban élő kollégáinknak, amelyek legfontosabb témája a fogamzásgátlás volt. Ez Ázsia, Afrika és Dél-Amerika számos népénél nem csupán egészségügyi kérdés, hanem bonyolult társadalmi problémakört is érint. Indiában például az öregkori lét egyedüli biztosítéka a 6-8 gyermek. Hiszen könnyen előfordulhat, hogy 2-4 utód nem marad életben, és a többiekre hárul az idős szülők eltartása. Ha azonban az orvostudomány fejlődésének köszönhetően a magzatok túlnyomó többsége felnő, akkor az jelentős túlnépesedést okoz. A debreceni tanfolyamok egyébként három éve szünetelnek, mivel a WHO költségvetése szűkebbre szabott. Jelenleg oktatócsoportok "vizik házhoz" az ismereteket. Az egészségügyi világszervezet megbízásából munkatársaimmal jelenleg méhen belüli fogamzásgátlószereket tesztelünk, és hormonmeghatározásokat végzünk szérumból, véréből. A "kollaborációs centrum" státus állandó megmértetést jelent. Munkánk mérföldköveit jelzik azok a különböző szintű szakkonferenciák, amelyeknek gyakorta ad helyet klinikánk. Például tavaly a nőgyógyászok európai fórumára gyűltek egybe Debrecenben a kollégák, az idén a Magyar Nőorvos Társaság 25. nagygyűlését szerveztük meg. Árvay professzor kezdeményezésére időről időre szakterületi rendezünk, melyek fontos szerepet töltenek be a megye orvosainak továbbképzésében, és nagy népszerűségnek örvendenek.

- Tavaly az UNICEF Európában elsőként adományozta Önöknek a Bababarát Klinika címet. Mivel érdemelték ki ezt a kitüntetést?

- A történet az 50-es évekre nyúlik vissza, amikor már általában kórházban szültek az asszonyok. Az orvosok úgy óvták a fertőzésektől a csecsemőket, hogy elkülönítették őket az anyáktól, és három óránként vitték szoptatni az egész szobát. Ha egyik-másik már korábban éhes volt, akkor hangosan reklamált, és félóránként zengett a csecsemőosztály. Amelyik a szoptatási időt átaludta, annak meg üres maradt a hasa. Sikertörténetünk: a gyerek esetleges fertőzése nem az anyjától, hanem kórházi baktériumtörzsektől származik, így hát felesleges elválasztani őket. A szoptatás is "egyéni igények" szerint történhet. A későbbi családi kötődés pedig sokkal erősebb, ha már

az első percek, majd napokat együtt tölti anya és gyermek - a hatás erősödik, ha kiegészülnek az apával. Ezért tíz esztendeje fokozatosan állunk át klinikánkon ez utóbbi módszerre, és bevezettük az apás szülést.

- Nem zavarják egymást a pihenésben az egy kórterembe került, a szülésben, születésben kimerült anyák és babák?

- Négyágyas kórtermekben legfeljebb két-három anya fekszik. A klinika pedig elcsendesedett, a csecsemők nem sírnak. A családbővítés szép pillanatait megpróbáljuk azáltal is könnyebbé tenni, hogy a szülés lehetséges módjait bővítjük szülészékek, állítható ágyak segítségével. Ezekről a lehetőségekről a városzerte működő kismama-klubokban és előadásokon informáljuk az érintetteket. Konzekvens munkánk eredménye a bababarát klinika.

- Gyógyító tevékenységük milyen szak-, illetve földrajzi területekre terjed ki?

- Betegeink 60 százaléka debreceni, a többiek a régió különböző vidékeiről érkeznek. Kétszáznegyven szép pillanatait megpróbáljuk ágyunkon évente mintegy 11 ezer páciens fekszik. Százazemél is több ambuláns vizsgálatot végzünk. Körülbelül 3500 szülést vezetünk le, megközelítően ennyi nagyműtétet végzünk (ennek fele jelentős beavatkozás: császármetszés, daganateltávolítás), 2500 művi és spontán abortusz történet klinikánkon. A gyermeknőgyógyászatot a genetikai vizsgálatokig, az onkológiától a lombikbébi-programig a szakma minden ága képviselti magát intézményünkben. Ez utóbbi téren egyébként jelentős fejlődést könyvelhettünk el: öt éve még kevés sikerrel ténykedtünk, mára felzárkóztunk az európai átlaghoz és 40 "lombikbébink született".

- Az egyetem oktatótevékenységéből miként veszik ki részüket?

- Noha óriási terhet ró ránk, mégis szívügyünk az oktatás. A hallgatók kiscsoportos, gyakorlatorientált tanításban részesülnek: ha írásban számot adtak elméleti felkészültségükről - ez etikai követelmény is -, az órákat jórészt vizsgálatokkal töltik, például negyedéven két héten keresztül napi hat óras gyakorlatot teljesítenek. Mint a klinikumban általában, így a nőgyógyászatban is a gyakorlat megszerzése a döntő. Ezért nem helyeslem, hogy friss diplomával rögtön Ph.D.-kurzusra jelentkezzen egy orvos. Egy jövődőlő nőgyógyásznak éppen elég feladat felkészülni öt év alatt a szakvizsgára... Mivel a klinikusi doktorandusz-képzés folyamatát még nem szabályozták, a lehetőségek nem kristályosodtak ki, ezért egyelőre nem hirdettünk Ph.D.-programot. Klinikánkon egyébként követelmény, hogy kollégáink bekapcsolódjanak a tudományos munkába. Büszke vagyok arra, hogy a nálunk íródott kandidátusi, nagydoktori értekezések témáikat - egy kivétellel - a klinikumból merítették. Nekünk a mindennapi munkában kell legjobbnak lennünk, és azt olyan színvonalon művelnünk, hogy tudományos értékű legyen!

Nagy Tünde

Addig nyújtózkodj, ameddig az ösztöndíjad ér!

A DOTE-n a tanulmányi eredmény elismerése az elsődleges

Akik ritkán kerülnek a debreceni egyetemek közelébe, azokban még most is él az a tévhit, hogy a tanárok mesés összegeket keresnek, a hallgatók pedig tündérmesébe illő ösztöndíjat kapnak. Az élet azonban nem ír tündérmeséket. Mi, akik naponta megfordulunk ezekben az intézményekben, egészen mást tapasztalunk. Ebben a cikkben megpróbáljuk összehasonlítani a három debreceni egyetem ösztöndíj-rendszerét és annak elveit.

Az egyik egyetemen azért jut több tanulmányi ösztöndíjra, mert az úgynevezett fejkvótát (az évenként egy hallgató után fizetendő állami támogatást) másképpen osztják fel. 1990-ben a hallgatók havonként és fejenként 3150 forintot kaptak, 1994-ben ez az összeg 6500 forintra emelkedett. A diákjóléti bizottság, a diákönkormányzat és a tanulmányi osztály képviselői közösen állapodnak meg az elosztás elveiről. Akárhogyan is sáfárkodnak azonban ezzel a pénzzel, a hallgatók többsége még szülői támogatással is a 10.500 forint körüli létminimum alá kerül.

Milyen összeghez jut hozzá az "átlagos" hallgató? Ezt a fogalmat nehéz definiálni. Próbálja meg ön, kedves olvasó! Az évenként és hallgatónként juttatott 65 ezer forintot három részre kell osztani, s ez a felosztás egyetemenként változik. Mindenhol adnak alaptámogatást: a KLTE-n 2600 forintot, a DATE-n 2300 forintot, illetve, ha a hallgató időben levizsgázott, 200 forint kiegészítést, a DOTE-n debrecenieknek alapellátásként, kiegészítőtámogatásként (étkezési hozzájárulás, helyi közlekedés) 3250 forintot, vidéki hallgatóknak 4100 forintot havonta. A KLTE-n a 2600 forinthez az albérlőknek 1200 forintot tesznek hozzá, a kollégistáknak pedig még 600 forint jár. A DOTE-n az első, a második és a harmadik évfolyam tanulmányi ösztöndíját 3,5-ös átlagtól adják, mert ezek a legnehezebb évfolyamok. Viszonylag így is kevesen jutnak hozzá. A negyedik és az ötödik évfolyamon viszont a premizálás 4,00-tól kezdődik, mert itt nem ritka az olyan eset, amikor a tanulmányi átlag eléri a 4,7-4,8-at. Az elsőtől a harmadik évfolyamig tizedenként 200-400 forinttal emelkedik az ösztöndíj, a negyedik és az ötödik évfolyamon pedig 4,00-tól adható tanulmányi ösztöndíj, 1550-től 4850 forintig.

A TTK-n 3,6, a BTK-n viszont 3,9-es tanulmányi átlag elérése után adnak ösztöndíjat, az összege tizedenként 250 forinttal emelkedik, és 2250, illetve 2400 forinttal indul.

A DATE-n a tanulmányi ösztöndíj kiszámítása a kívül állóknak különleges számtani feladványt jelenthet, a hallgatók viszont "profik" ezen a téren, hiszen a saját zsebükön érzik a prémiumot vagy a levonást. Mindig az évfolyam átlageredményét veszik figyelembe, s ehhez viszonyítják az egyén teljesítményét. Ha ez alacsonyabb az átlagnál, akkor a hallgató a minimum 800 forintot sem kaphatja meg. Ha ennél magasabb eredményt ér el, akár 9700 forint ütheti a markát. 3,5 és 5,0 átlag között öt tizedenként emelkedik az "ösztönző" díj, s ehhez még hozzájöhethet egyszeri

juttatásként a középfokú állami nyelvvizsgáért négy, a felső fokúért tízezer forint. Minden jeles szigorlatnak 300 forint az "ára". Premizálják az átlageredmény javítását, a rontásért levonás jár. A kiemelkedő közösségi, kulturális és szakmai tevékenységet folytató hallgatók egyedül a DATE-n kapnak külön juttatást. 4,5-es átlag fölött a köztársasági ösztöndíj elérheti a 13 ezer forintot is. Az agrár egyetem különböző bizottságaiban tevékenykedők havonta 100-3000 forinttal többet vihetnek haza. Aki a vizsgaidőszakban nem tesz eleget tanulmányi kötelezettségének, különjelzési díjat (500, 1000 forint) fizet, és az ösztöndíjnak a 85 vagy a 75 százalékát oszthatja be magának nagyon szerényen.

Közismert tény, hogy egyre drágulnak a jegyzetek és a tankönyvek. Az Agrártudományi Egyetemen egy utalványt és egy listát kapnak a hallgatók, és az árak csak egy töredékét kell befizetniük. A KLTE-n az előző félévben csak 1500-at, most 2500-at adtak. El lehet képzelni, mire elég ez az összeg, ha nem ritka az ezer forintos tankönyv. A DOTE-n évenként 6000 forint az ilyen célú kiegészítés. Jövő szeptembertől ezt az összeget a hallgató készpénzben kaphatja meg, és saját maga gazdálkodik vele. És ez mire elég? Talán egy-két tankönyvre, de csak akkor, ha az nem kerül 4-5 ezer forintba. Az anatómiai atlasz a "csúcás" a maga 12 ezer forintjával!

Az állami fejkvóta harmadik része a szociális támogatás. A DOTE-n csak abban az esetben adható (500-3000 forint), ha a hallgató tanulmányi eredménye legalább közepes, és természetesen a megfelelő igazolásokat csatolni tudja a kérelméhez. Minden félév elején rendkívüli szociális kérelem benyújtására van lehetőség (haláleset, gyermek születése esetén maximum 5000 forint). Az egyetem igyekszik tartósan lekötni a diákok pénzét, a maradvány és a kamatok felhasználásáról külön szabályzat dönt. Karácsonykor például a jó rendűek 2000, a gyermekes hallgatók 10000 forint külön juttatást kaptak. A BTK-n havonta átlagosan 1000 és 3700 között, a TTK-n 900 és 3100 között van a rendszeres szociális támogatás minimuma és maximuma. A DOTE-n - amint erre a korábbiakban utaltunk - a fejkvóta nagy részét inkább a tanulmányi eredmény ösztönzésére fordítják, így szociális támogatásra csak rendkívüli esetben számíthat a hallgató (3-12 ezer forint).

Ezek után érthető, hogy S.I. hallgató miért mondta a KLTE-n: "Debrecen bármelyik felsőoktatási intézményében magasabb az alaptámogatás, mint nálunk. A nyíregyházi főiskolán pedig 3,75-ös eredményre magasabb ösztöndíjat adnak, mint amennyit én kapok 4,4 után."

Sokak szerint otthonról legalább annyi segítséget kellene kapnia, egy "átlag" hallgatónak, mint amennyi támogatást az egyetemen össze tud szedni. Többben arra kényszerülnek, hogy a Meló-Diák szervezetében alkalmi munkát vállaljanak (korrepetálást, kopogtatócédulák összeszedését, konzervgyári, műanyaggyári műveleteket stb.).

Salga Attila

Vizsgaidőszak -tudományos megvilágításban

Köztudomású, hogy ezzel a témával eddig még keveset foglalkoztak a kutyatenyésztők, a kaktuszbarátok és az övodások. Akik pedig ezt a kérdést vizsgálták, nem közeledtek hozzá kellő alázattal, tudományos felfogásban, illendő nexusban.

Vizsgaidőszaknak a medikus /student medicus/ és a medika /studentina medica/ olyan pároztatási időszakát nevezzük, amelyben varázs helyett parázs van. Ezt a tüzet kávéval, teával, cigarettafüsttel szokás táplálni a szürkeállomány /köz/igazgatása mellett. Azért használják a pároztatási időszak kifejezést, mert a professzor és a hallgató ilyenkor egyezteteti, vagyis pároztatja tudásának lapjait. Ha mindkettőjüknél ász van, akkor az okosabb enged, és az indexbe a punctum maximum beírására kerül sor.

Ha a hallgató fejében nincs adu és csak szagl-ász, kezében a tökfilkót tartja, akkor az indexbe a megalomániát kifejező elégtelen értékelés iratik. Néhány medikusnak ilyenkor galopp-rhythmusra előjön a furor hystericusa: kompenzálás okán delírium tremensbe esik anélkül, hogy különösebben megütné magát.

Lényegében minden vizsga egy frusztrációs teszt /Rosenzweig-teszt/, amelyben az egyik szereplőt /a hallgatót/ mindig valamilyen csalódás éri; ennek természetét az egyik figura /a tanár/ néhány szóval körülírja. A vizsgálati személy feladata a másik helyett válaszolni. Közben a hallgató átesik az intelligencia-skálán, az antilibidón a ló másik oldalára.

A vizsgaidőszak semiológiájához tartozik a Fullerton-Cattal féle törvény, amely szerint a megfigyelési tévedések a professzor részéről és az észrevehető különbségek a hallgató oldaláról a tanulási ingerek négyzetgyökével arányosak.

Téves az a felfogás, hogy az IQ nagysága a studentina medica miniszoknyájának hosszával fordított arányú. Ezt azok terjesztik, akiknek az oculomotoriusuk köbgyöke egyenes arányú a gerontológiával. Az IQ outputja ugyanis nem a genu luminescentiá-ja, hanem a kollegina spasmus nictitansa /kacsintógörcse/.

A vizsgaidőszakra való felkészülés közben avitaminózis léphet fel, s ez ellen eredményes a herbarium és a szószaporítás. Egy amerikai tudós, Well Well /1941-2002/ bebizonyította, hogy ilyenkor hatásos gyógymódnak bizonyul az agytérképek /a/ lapozása és a /napraforgó/ magolása. A gyengébb idegzetűek sajtóhibákat és kimonó, azaz pongyola mondatokat gyűjthetnek a tankönyvekből.

A humor aquaeus /csarnokvíz/ szintje nem szabad, hogy meghaladja a Duna vízszintjét Szegednél, tehát a hallgató ne menjen ki esőben hajadon fővel /találjon valakit, aki beköti/.

El kell kerülni a kinesztétikus érzéki csalódást, amely olyan illúzió, hogy valakinek a teste vagy valamilyen testrésze mozgásban van, jóllehet nincs! Tehát tényleg mozgassa a plica vocalisát /a hangszalagját/.

A collegium studentust ilyenkor a domománia /kóros csavargási kényszer/ és a durmolizmus vírusai fertőzhetik meg. Hatékonyan védekezhetünk ellene macrogastrával /kitágult gyomorral/, globus hystericus-sal /gombócérzés a torokban/ és presszióval. Egyéb probléma esetén a hallgató feltétlenül forduljon orvoshoz.

(S.A.)

Pályázati felhívás

A Népjóléti Minisztérium pályázatot hirdet pályakezdő orvosok részére, háziorvos jelölti állás betöltésére az alábbi feltételekkel:

- a kinevezés határozott időre szólóan (27 hónap) jön létre, a kijelölt szakképzést végző orvostudományi egyetemmel a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 21. § (2) bekezdése alapján, meghatározott feladat ellátására. A meghatározott feladat a háziorvosi szakvizsgálathoz szükséges szakgyakorlat időarányos teljesítése,
- a jelölt köteles résztvenni a kijelölt osztályokon folyó munkában,
- illetménye az 1992. évi XXXIII. törvény bérbesorolásának megfelelő,
- a jelölt a munkaviszony megszűnése előtt vizsgát tesz,
- a sikeres vizsga után a jelölt az előírt szakvizsga megszerzéséig a háziorvosi szolgálatban alkalmazotti, vagy közalkalmazotti jogviszonyban háziorvosként dolgozhat.

A pályázatot a Népjóléti Minisztériumhoz címezten, annak az egyetemnek a rektorához kell benyújtani, ahol a pályázó a szakképesítést folytatni kívánja.

A pályázat beadási határideje 1994. június 30.

A pályázatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:

- orvosi diploma (az 1994. előtt végzettek esetén),
- önéletrajz,
- szakmai érdeklődés, elképzelések a háziorvoslásról.

Amennyiben a jelölt rezidensi idejét nem az egyetem székhelyén kívánja eltölteni, ezirányú kérelem benyújtása és az oktató kórház megjelölése szükséges.

A pályázat az alábbi egyetemekhez nyújtható be: Semmelweis Orvostudományi Egyetem, 1426 Budapest, Üllői út 26. Dr. Réthelyi Miklós rektor, Debreceni Orvostudományi Egyetem, 4012 Debrecen, Nagyerdei krt. 98., Pf.: 15 Dr. Gergely Lajos rektor, Szentgyörgyi Albert Orvostudományi Egyetem 6701 Szeged, Dugonits tér 13. Pf.: 479 Dr. Fráter Lóránd rektor, Pécsi Orvostudományi Egyetem, 7624 Pécs, Szigeti utca 12. Dr. Kelényi Gábor rektor, Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem 1389 Budapest, Szabolcs utca 35. Pf.: 112 Dr. Brooser Gábor rektor.

A pályázatokról az egyetemi bírálóbizottságok javaslata alapján az Országos Háziorvosi Intézet bevonásával bizottság dönt 1994. augusztus 15-ig. A kinevezés feltétele az orvosi diploma bemutatása 1994. szeptember 30-ig.

A pályázattal kapcsolatban bővebb felvilágosítást az Országos Háziorvosi Intézet igazgatójától, dr. Fodor Miklóstól lehet kérni (telefonszám: 156-5736; vagy 156-24-51).

a Népjóléti Minisztérium szóvivői irodája

"Szenvedélybetegsége" a mozgás

Árvai Krisztina a DOTE-n is élsportoló maradt

Hajh, forog a sírjában a boldog emlékeztető Hadházy tanár úr, aki a negyvenöt előtti időben okfította sportra és "testészetre" (hogy Karinthy Frigyeset idézzük e tárgyból) a debreceni egyetem hallgatóit. Azóta tart e forgás, amióta még az első években sem kötelező a testnevelés az orvosegyetemen. Az említett testnevelőről tudnivaló, hogy évek, félévek végén az irodája előtt nagyobb volt a sorállás, mint mondjuk az élettani intézetben. Az ő idejében ugyanis nemcsak, hogy kötelező volt testnevelési órára járni, de ennek a tényét az ő aláírásával bizonyítani is kellett. S ha nem volt mit bizonyítani, mert a delikvens nem járt órára, nem volt irgalom. Aki nem tudta kimenteni magát - e célból volt a sorállás is - félétét ismételt, akár ha sikertelen vizsga után lett volna. Ilyenkor aztán nem adták fel a reményt a medikák és medikusok, hanem megpróbálták az egykori rúdugróbajnok tomatánár szívére hatni.

Nem patológikus

Mindez pedig azért jutott az eszembe, mert údfő ellenpéldára akadtam az orvosegyetemi sportolás tárgyában. Sőt, az élsportolás tárgyában, hiszen az a medika, akiről most írok, a fiatal magyar triatlonsport élvonalához tartozik már jó néhány éve. Árvai Krisztinának hívják, s amikor utójára beszéltem vele, javában készült a patológia vizsgára. Esete viszont, noha nem tipikus, egyáltalán nem patológikus.

(Tegyük most egy kitérőt! Egyetemista, majd egyetemi újságírói pályafutásom alatt nagyon sok sportolót ismertem, közöttük az élvonalba tartozókat. De ők elsősorban a két másik egyetemről, a KLTE-ről és a DATE-ről kerültek ki. Az orvostudományi egyetemen viszont fél kézen meg lehetne számolni az élsportolókat. A teljesség igénye nélkül: jómagam csak három válogatott színvonalú sportolóról tudok - már persze a DEAC legendás hírvő első osztályú röplabdásait és labdarúgóit kivéve, akik közül sokan, ha nem is válogatottak, de sportáguk elismert művelői, majd szakmájuk professzorai is lettek -. Az egyik a kézilabdázó Hoffmann, a másik a cselgáncsozó Skapinyecz és Ladányi Andrea magasugró. Nehéz életük volt, az bizonyos. Hoffmann például sok külföldi válogatott és klubmérkőzésre nem tudott elutazni a vizsgák miatt, s Skapinyecz ellenfelei is örültek, ha jött a vizsgaidőszak. Egy ellenféllel kevesebb állt elébük. Mert azt mondanom sem kell, hogy a vizsgázatók sohasem voltak azért lágyszívűek, mert híres sportolók kerültek eléjük. Sőt. De mindhárom elvégezték az orvosegyetemet, bizonyítva ezzel, hogy nem lehetetlen a magas szintű sportolás sem a tanulás mellett.)

Három az egyben

Most térjünk vissza Árvai Krisztinához, aki olyan sportban van otthon, amelyik tulajdonképpen három sportágat egyesít, az úszást, a kerékpározást és a futást. A dolgok közepén kezdve, nagyon jellemző rá az elmúlt évi szezon. A téli alapozást a félévi vizsgák, a nyári "formába hozást" az évvégiek akadályozták meg. De a vizsgaidőszak végén Kriszta mindig megjelent az uszodában. Nem mondom, hogy nem volt rajta egy-két felszedett kiló. De néhány edzés után már ugyanúgy siklott a vízben, szemre lustának tűnt, de annál nagyobb úszási sebességet eredményező mozdulatokkal, mintha nem is ő hagyott volna ki jószerevel két hónapot. (Eltelintve persze néhány, a tanulásához szükséges kondíciót megtartó és

felfrissítő futó- vagy úszóedzéstől. A mi égvőnk alatt gyakorlatilag nem lehet kerékpározni a téli hónapokban.)

A vizsgák után, noha a gyakorlatok, az évközi számonkérés miatt ekkor sem végezhet annyi edzést az orvostudományi egyetem sportolója, amennyit szeretne, Krisztina pótolta az elmaradt edzéseket. Májusban versenyzett is, de megint jöttek a vizsgák. Júniusban volt az utolsó, s júliusban rendezték a hagyományos Vasi Vasember triatlonsportversenyt.

(Kriszta a KLTE Gyakorló Gimnáziumának volt igen jó tanulója. Aki ismeri ezt az intézményt, tudja, ott nem adják ingyen a jeleket. Kriszta mégis elnyerte a Jó tanuló, jó sportoló címet. Aztán a DOTE-re kerülve nem hagyott fel a sporttal, hanem - alárendelve tanulmányi elfoglaltságainak - tovább csinálta. És azt hiszem, itt van kis értekezésünknek punctum saliens. Ki mennyit szán a sportra, az itt a kérdés. Ezt mindenkinek magának kell eldöntenie, az alapján, hogy mit vár a sporttól, s milyen céljai vannak egyébként.

A két szélső érték: csak az egészségért végzett sport, ez napi negyven perc intenzív mozgással megoldható, s az életcélként üzött sport (profi pályafutás, a versenyés utáni edzősködéssel, sportvezetőködéssel). Az utóbbi időigénye elérheti a napi nyolc órát. Hogy példánknál és a triatlonnál maradjunk, itt elképzelhető, hogy minden nap mind a három sportággal foglalkozzon a versenyző, például úgy, hogy hajnalban úszik, délután kerékpározik, este fut. De az is lehetséges, hogy minden napra csak egy sportágat választ, de azt intenzíven űzi. Mindezzel persze néha olyan kellemetlenségek is járnak, hogy egy versenyen felkészületlenül áll rajthoz az ember. Ilyenkor meg kell szenvedni azért is, hogy egyáltalán célbaérkezzen.

De hát a szenvedni tudás is ugyanolyan képessége a sportolónak, mint az állóképesség vagy a gyorsaság. (Mellékesen: II. János Pál balesete utáni első nyilvános szereplésén éppen a szenvedés adományáért adott hálát.)

Célja, hogy orvos legyen

Az idei szezon hasonlóan indult a most harmadéves orvostanhallgató életében. A tavaszi felkészülés után elindult az országos főiskolai triatlonsportversenyen. Jól jött neki, hogy az olimpiai táv felével egyenlő úgynevezett sprintversenyen írták ki a bajnokságot, hiszen a huszonevesek gyorsasága nemigen kopik meg, ha kevesebb edzést tartanak is. Ugyanez nem mondható el az állóképességről. Harmadik lett a versenyen, akár klubtársa az Oxigén-Jovidban, Odor Attila, aki egy fokkal kevésbé szigorú intézményben tanul, s Krisztinél többet tudott edzeni. Ha már az egyetemi-főiskolai versenyeknél tartunk, említsük meg a tavalyi világbajnokságot. Ezen földgolyónk huszonnegyedik legjobb triatlonsportolója lett Árvai Krisztina.

A célja természetesen nem a triatlonsport, hanem az, hogy elvégezze az orvostudományi egyetemet, s jó orvos legyen belőle. Sportolni fog később is? Krisztina ismeretében nem nehéz válaszolni. Valószínűleg akkor is kialakítja harmonikus kapcsolatát ezzel a szép sportággal, s valamilyen szinten akkor is űzni fogja. Mert a triatlonsport mozgással jár, s ahogyan Sebők János írta nemrég az Élet és Irodalomban: a mozgás szenvedélybetegség. Ne gyógyuljon ki belőle, aki már megkapta, s kapják meg minél többen!

Gőz József

Kérdőjel

Kiadja a Debreceni Orvostudományi Egyetem, 4012. Debrecen, Nagyerdei krt. 98.

Felelős kiadó: dr. Gergely Lajos rektor

Felelős szerkesztő: Balázs Melinda

Szerkesztőség: a DOTE Diákönkormányzatának irodájában (DOTE II. Kollégium, telefon/fax: 415-753, 411-600/5220)

Tördelő szerkesztő: Magulya László, DOTE Szakdidaktikai és Oktatástechnikai Csoport

Nyomtatás: DOTE Házinyomda, vezető: Telek László

Megjelenik havonta, július és augusztus hónapok kivételével

Terjeszti: a Szolgáltatási Osztály és a DÖK

